

Naziv originala:
Lars Kepler
SANDMANNEN

Copyright © Lars Kepler 2012

Published by agreement with Salomonsson Agency

Translation Copyright © 2018 za srpsko izdanje Vulkan izdavaštvo

ISBN 978-86-10-02283-4

Ova knjiga štampana je na prirodnom recikliranom papiru od drveća koje raste u održivim šumama. Proces proizvodnje u potpunosti je u skladu sa svim važećim propisima Ministarstva životne sredine i prostornog planiranja Republike Srbije.

KEPLER^{LAŠ}

KOŠMAR

Preveo Mirko Bižić

VULKAN
IZDAVAŠTVO

Beograd, 2018.

Ponoć je i sneg naleće s mora. Mladić ide preko visokog železničkog mosta prema Stokholmu. Lice mu je bledo kao mlečno staklo. Farmerke su mu ukočene od smrznute krvi. Hoda između šina, koračajući s jednog praga na drugi. Pedeset metara ispod njega led na vodi jedva je vidljiv, poput trake platna. Sneg pokriva drveće. Kovitla se u sjaju reflektora s dizalice za kontejnere daleko ispod, a cisterne za naftu u luci jedva su vidljive.

Krv curi niz čovekovu levu podlakticu i kaplje mu s vrhova prstiju.

Šine zapevaju kada se noćni voz približi mostu dugom dva kilometra.

Mladić se zanosi i seda na šine, a zatim ponovo ustaje i nastavlja da hoda.

Ispred voza nastaje vazdušni vrtlog i vidik je zamućen naletom snega. Lokomotiva je već stigla do sredine mosta kada mašinovođa spazi čoveka na šinama. Pritiska sirenu i figura ispred njega zamalo pada. Čovek napravi dugačak korak ulevo, na drugi kolosek, i hvata se za klimavu ogradu.

Odeća mu leprša oko tela. Most se silovito trese ispod njegovih nogu. Mladić stoji mirno, širom otvorenih očiju, s rukama na ogradi.

Svuda oko njega su uskovitlani sneg i mrak.

Zove se Mikael Koler-Frost. Nestao je pre trinaest godina i zvanično je proglašen mrtvim šest godina kasnije.

Čelična kapija zatvorila se iza novog doktora uz teški zveket. Zvuk je odjeknuo niz spiralno stepenište.

Sve se odjednom utišalo i Andeš Ren osetio je kako mu niz kičmu prolazi drhtaj.

Danas mu je bio prvi dan na poslu u Odeljenju kriminalističke psihologije s visokim merama obezbeđenja u Bolnici Levenstremška.

Proteklih trinaest godina strogo izolovani bunker bio je dom Jureku Valteru.

Mladi lekar nije znao o pacijentu više osim dijagnoza: šizofrenija, neodređene podvrste i kategorije. Haotično razmišljanje. Akutna psihoza koja se stalno vraća, s neustaljenim ispadima krajnje nasilnosti.

Andeš je na ulazu pokazao ličnu kartu, ostavio mobilni telefon i okacio ključ od kapije u svoj ormarić pre nego što je čuvar otvorio prva sigurnosna čelična vrata. Ušao je i sačekao da se vrata zatvore pre nego što je prišao sledećim. Kada se začuo zvučni signal, čuvar je otvorio druga vrata. Andeš je krenuo niz hodnik prema sobi za osoblje izolovanog bolničkog krila.

Glavni lekar Roland Brolin bio je krupan čovek pedesetih godina, pognutih ramena i kratko ošišane kose. Pušio je ispod respiratora u kuhinji, čitajući članak o velikoj razlici u platama u zdravstvu između muškaraca i žena.

„Jurek Valter ne sme nikada biti sam ni sa jednim članom osoblja“, reče. „Nikada ne sme da sreće druge pacijente. Nikada nema nikakve posetioce, i nikada mu se ne dopušta da izlazi u dvorište za vežbanje. Niti mu je...“

„Nikada?“, upita Andeš. „Svakako nije politika ustanove da se neko drži...“

„Ne, nije“, oštro odgovori Roland.

„Pa šta je on, zapravo, uradio?“

„Ništa osim lepih stvari“, reče Roland krećući prema hodniku.

Iako je Jurek Valter počinio najodvratnije zločine od svih serijskih ubica u švedskoj istoriji, bio je potpuno nepoznat javnosti. Postupci protiv njega

u Centralnoj sudnici i na Apelacionom sudu vođeni su iza zatvorenih vrata, i svi dokumenti o tome bili su strogo poverljivi.

Andeš i Roland prošli su kroz još jedna sigurnosna vrata i mlada žena istetoviranih ruku i s pirsinzima na obrazima namignu im u prolazu.

„Vratite se u jednom komadu“, reče im vedro.

„Nema razloga za brigu“, obrati se Roland Andešu utišanim glasom. „Jurek Valter je tihi stariji čovek. Ne svađa se i ne podiže glas. Naše ključno pravilo je da nikada ne ulazimo u njegovu ćeliju. Ali Lefe, koji je sinoć bio u noćnoj smeni, primetio je da je on napravio neku vrstu noža i sakrio ga ispod dušeka, tako da, očigledno, moramo da mu ga oduzmemo.“

„Kako to radimo?“, upita Andeš.

„Kršimo pravila.“

„Ulazimo u Jurekovu ćeliju?“

„Ti ulaziš. Da ljubazno zatražiš nož.“

„Ja ulazim?“

Roland se glasno nasmejavao i objašnjavao da će se pretvarati da daju pacijentu redovnu injekciju risperidona, ali da će mu, u stvari, dati uvećanu dozu zipadhre.

Glavni lekar provukao je svoju karticu kroz još jedan elektronski čitač i ukucuo šifru. Začulo se pištanje i brava sigurnosnih vrata zazuja.

„Čekaj“, reče Roland, pružajući mu kutijicu sa žutim čepićima za uši.

„Za šta ovo služi?“

Roland umorno pogleda novog kolegu i uzdahnu.

„Jurek Valter će ti govoriti, sasvim mirno, verovatno savršeno razumno“, reče ozbiljnim tonom. „Ubediće te da uradiš nešto zbog čega ćeš se pokajati. Njegove reči odzvanjaće ti u glavi iznova i iznova, i kasnije večeras, dok se budeš vozio kući, skrenućeš u suprotnu saobraćajnu traku i udarićeš u kamion, ili ćeš se zaustaviti u gvoždari da kupiš sekiru pre nego što odeš po decu u vrtić.“

„Trebalo li sada da budem prestravljen?“, Andeš se osmehnu i stavi par čepića za uši u džep.

„Ne, ali nadam se da ćeš biti oprezan“, odgovori Roland.

Andeš nije mislio za sebe da ima sreće, ali, kada je u medicinskom žurnalu video oglas za posao s punim radnim vremenom na duže vreme u Bolnici Levenstremška, imao je dobar osećaj u vezi s tim. Imao je samo dvadeset minuta vožnje od kuće, i sasvim lako mogao bi da dobije posao zastalno. Otkad je radio kao internista u Bolnici Skaraborg i u zdravstvenom centru u Hudingeu, morao je da se snalazi s privremenim nameštenjima u

regionalnoj klinici Bolnice Sankt Sigfrids. Pokazalo se da je duge vožnje do Vekšea i prekovremeni rad bilo teško uklopiti uz Petrin posao u gradskoj upravi za parkove i Agnesin autizam.

Pre samo dve nedelje Andeš i Petra sedeli su za kuhinjskim stolom, pokušavajući da smisle šta će, za ime sveta, raditi.

„Ne možemo da nastavimo ovako“, rekao je Andeš.

„Ali kakvu alternativu imamo?“, šapnula je ona.

„Ne znam“, odgovorio je Andeš, brišući joj suze s obraza.

Agnesina asistentkinja za učenje u predškolskoj ustanovi rekla im je da je Agnes imala težak dan. Nije puštala svoju čašu za mleko, a druga deca su joj se smejala. Nije mogla prihvatiti da je odmor završen, jer Andeš nije došao po nju u uobičajeno vreme. Dovezao se pravo iz Vekšea, ali nije stigao u predškolsku ustanovu do šest sati. Agnes je i dalje sedela u trpezariji, stežući čašu u rukama kada je on došao.

Po dolasku kući, Agnes je stajala u svojoj sobi, zureći u zid iza kućice za lutke i pljeskajući rukama na onaj njen introvertni način. Nisu znali šta ona može videti tamo, ali rekla je da se sivi štapići stalno pojavljuju, i ona mora da ih prebroji i zaustavi. Radila je to kada se osećala naročito nervozno. Ponekad je deset minuta bilo dovoljno, ali te večeri stajala je tamo duže od četiri sata pre nego što su uspeli da je smeste u krevet.

2

Poslednja sigurnosna vrata su se zatvorila i krenuli su niz hodnik do ćelija za izolaciju. Fluorescentna svetla s plafona odražavala su se na linoleumskom podu. Na hrapavim tapetama video se urezan trag šine na kolicima za hranu.

Roland je sklonio svoju elektronsku propusnicu i pustio Andeša ispred sebe do teških metalnih vrata.

Kroz neprobajno staklo Andeš je video mršavog čoveka kako sedi na plastičnoj stolici. Nosio je plave farmerke i košulju od džinsa. Bio je glatko obrijan i oči su mu izgledale izuzetno mirno. Mnogobrojne bore na njegovom bledom licu izgledale su kao ispucala glina na dnu sasušenog rečnog korita.

Jurek Valter proglašen je krivim za samo dva ubistva i jedan pokušaj ubistva, ali neoborivi dokazi povezivali su ga s devetnaest drugih.

Pre trinaest godina uhvaćen je na delu u Lil-Janovoj šumi u stokholmskom Jurgordenu, dok je gurao pedesetogodišnju ženu nazad u kovčeg u zemlji. Držao ju je u kovčegu skoro dve godine, ali je i dalje bila živa. Žena

Laš Kepler

je pretrpela užasne povrede, bila je izgladnela, mišići su joj svenuli i imala je zastrašujuće lezije i promrzline, a pored toga i teško oštećenje mozga. Da policija nije pratila i uhapsila Jureka Valtera, možda nikada ne bi bio zaustavljen.

Onda je Roland izvadio tri male staklene posude sa žutim prahom, sipao malo slanog rastvora u svaku od njih, pažljivo ih protresao i uvukao njihov sadržaj u špric.

Stavio je čepiće u uši i otvorio mali kapak u vratima. Začuo se zveket metala i zapahnuo ih je težak vonj betona i prašine.

Ravnodušnim tonom Roland je rekao Jureku da je vreme da dobije injekciju.

Čovek je podigao bradu i polako ustao sa stolice, okrenuo se da pogleda otvor u vratima, pa otkopčao košulju dok im je prilazio.

„Stani i skini košulju“, rekao je Roland.

Jurek je polako zakoračio napred, a Roland je brzo zatvorio kapak. Jurek je zastao, otkopčao poslednje dugme i pustio košulju da padne na pod.

Telo mu je izgledalo kao da je nekada bilo u dobroj formi, ali sada su mu mišići bili opušteni, a naborana koža visila je s njih.

Roland je ponovo otvorio kapak. Jurek je prišao i ispružio žilavu ruku.

Andeš mu je oprao nadlakticu medicinskim alkoholom. Roland je utisnuo iglu u meki mišić i prebrzo ubrizgao tečnost. Jurek je trgnuo ruku od iznenađenja, ali nije je povukao dok mu to nije bilo dozvoljeno. Roland je žurno navukao rezu na kapak, izvadio čepiće za uši, nervozno se osmehnuo sam sebi pa zatim pogledao unutra.

Jurek se oteturao prema krevetu, gde je stao i polako seo.

Odjednom se izvio da pogleda prema vratima, i Roland je ispustio špric. Pokušao je da ga uhvati, ali on se otkotrljao po podu.

Andeš je iskoračio i podigao špric, a kada su se obojica uspravili i ponovo okrenuli prema ćeliji, videli su da je unutrašnja strana ojačanog stakla zamagljena. Jurek Valter dahtao je na staklo i prstom ispisao *Jona* na njemu.

„Šta tu piše?“, upitao je Andeš slabim glasom.

„Napisao je *Jona*.“

„Šta to, dođavola, znači?“

Kada se kondenzacija osušila, videli su da Jurek Valter sedi kao da se nije ni pomerao. Gledao je mesto na ruci gde je dobio injekciju, masirajući mišić, pa pogledao kroz staklo u njih.

„Nije napisao ništa drugo?“, upitao je Andeš.

„Ne.“

Začuo se zverski urlik s druge strane teških vrata. Jurek je skliznuo s kreveta i klečao na podu, vrišteći. Žile na vratu bile su mu zategnute, vene nabrekle.

„Koliko ste mu, zapravo, dali?“, upitao je Andeš.

Jurekove oči su se prevrnule i videle su mu se beonjače. Posegnuo je rukom da se pridrži za nešto i ispružio nogu, ali se srušio unazad. Udario je glavom o stočić pored kreveta. Ponovo je vrisnuo i grčevito se trgno.

„Gospode bože“, šapnuo je Andeš.

Jurek je skliznuo na pod, nekontrolisano se ritajući nogama. Ugrizao se za jezik i krv mu je prsnula po grudima. Ležao je na leđima i dahtao.

„Šta ćemo da radimo ako umre?“

„Kremiraćemo ga“, odgovorio je Roland.

Jurek je ponovo počeo da se grči, celim telom se tresao, a rukama je mlatarao na sve strane, sve dok se odjednom nije zaustavio.

Roland je pogledao na sat. Niz obraze mu je curio znoj.

Jurek Valter zacvileo je i preturio se na bok pa pokušao da ustane, ali nije uspeo.

„Možeš da uđeš na nekoliko minuta“, rekao je Roland.

„Ulazim li stvarno?“

„On će uskoro biti potpuno bezopasan.“

Jurek je puzao na sve četiri dok su mu se iz usta cedile krvave bale. Zanjihao se i usporio, pa se najzad sručio na pod i ostao da leži nepomično.

3

Andeš je pogledao kroz prozor od debelog ojačanog stakla na vratima ćelije. Jurek Valter ležao je nepomično na podu poslednjih deset minuta. Telo mu je omlitavelo kada je grčenje prestalo.

Roland je izvadio ključ i gurnuo ga u bravu, pa zastao i provirio kroz prozor pre nego što je otvorio vrata.

„Lepo se provedi“, rekao je.

„Šta da radimo ako se probudi?“, upitao je Andeš.

„Ne sme da se probudi.“

Roland je otvorio vrata i Andeš uđe. Vrata se zatvoriše za njim i brava zazveketa. Ćelija je zaudarala na znoj i još nešto osim toga. Oštar miris sirćeta. Jurek Valter ležao je potpuno mirno, sporo dišući.

Andeš se držao podalje od njega, iako je znao da je u nesvesti.

Laš Kepler

Akustika je ovde bila čudna, klaustrofobična, kao da je zvuk previše brzo pratio pokrete.

Njegov doktorski mantil tiho je šušкао sa svakim njegovim korakom.

Jurekovo disanje se ubrzalo.

Voda sa česme kapala je u umivaonik.

Andeš je došao do kreveta, pa se okrenuo prema Jureku i kleknuo.

Za trenutak je video Rolanda kako ga nervozno posmatra kroz ojačano staklo, dok se saginjao u pokušaju da pogleda ispod kreveta pričvršćenog za pod.

Na podu nije bilo ničega.

Prišao je bliže, oprezno pogledavši u Jureka pre nego što se opružio po podu.

Nije više mogao da motri na Jureka. Morao je da mu okrene leđa kako bi potražio nož.

Pod krevet nije dopiralo mnogo svetlosti. Pored zida su bile gužvice prašine.

Nije mogao da ne zamišlja kako Jurek Valter otvara oči.

Video je nešto ugrano između drvenih letvica i dušeka. Bilo je teško zaključiti šta je to.

Andeš je ispružio ruku, ali nije mogao da dohvati taj predmet. Morao je na leđima da se uvuče pod krevet. Prostor je bio toliko tesan da nije mogao okrenuti glavu. Zavukao se još dublje. Osećao je nepopustljivi okvir kreveta kako mu pritiska grudni koš sa svakim udisajem. Pipao je prstima. Morao je da priđe još malo bliže. Kolenom je udario u jednu drvenu letvu. Sklonio je lopticu prašine s lica i nastavio da klizi po podu.

Odjednom je iza sebe u ćeliji čuo tup udar. Nije mogao da se okrene i pogleda. Jednostavno je nepomično ležao i osluškivao. Disanje mu je bilo toliko ubrzano da mu je bilo teško da razazna bilo koji drugi zvuk.

Oprezno je ispružio ruku i dotakao predmet vrhovima prstiju, a zatim uspeo da ga ovlaš stegne kako bi ga izvukao.

Jurek je napravio kratki nož s veoma oštrim sečivom od čelične oplate sa zida.

„Požuri“, doviknuo je Roland kroz kapak.

Andeš je pokušao da se izvuce, snažno se odgurnuo i ogrebao po obrazu.

Odjednom više nije mogao da se kreće. Zaglavio se. Mantil mu se zakačio za nešto, a on nije mogao da se iskobelja iz njega.

Zamišljao je da može čuti zvuk meškoljenja iz pravca u kome je ležao Jurek.

Možda to nije bilo ništa, samo mu se učinilo.

Andeš se odgurnuo što je jače mogao. Šav na mantilu se zategao, ali se nije rašio. Shvatio je da će morati da se zavuče nazad pod krevet kako bi oslobodio mantil.

„Šta to radiš?“, doviknuo je Roland reskim glasom.

Mali kapak na vratima zveknuo je kada je reza ponovo bila navučena preko njega.

Andeš je video da se jedan džep na njegovom mantilu zakačio za šipku na krevetu koja se otkočila i štrčala. Žurno ga je otkočio, zadržao dah i ponovo se odgurnuo. Obuzimao ga je rastući osećaj panike. Ogrebao se po stomaku i kolenu, ali se jednom rukom uhvatio za ivicu kreveta i izvukao napolje.

Zadihano se okrenuo i nesigurno uspravio na noge, s nožem u ruci.

Jurek je ležao na boku, jednog oka napola otvorenog u snu, koje je slepo zurilo ispred sebe.

Andeš požuri do vrata. Njegov pogled susrete se sa šefovim, ispunjenim strepnjom, kroz neprobojno staklo, i on pokušava da se osmehne, ali u glasu mu se odražavao pretrpljeni stres.

„Otvorite vrata.“

Roland Brolin umesto toga otvori kapak.

„Prvo mi dodaj nož.“

Andeš ga je upitno pogledao, pa mu dao nož.

„Pronašao si još nešto“, rekao je Roland Brolin.

„Ne“, odgovorio je Andeš, osvrnuvši se ka Jureku.

„Pismo.“

„Nije bilo ničega drugog.“

Jurek je počeo da se izvija na podu, slabašno dahćući.

„Pretresi mu džepove“, rekao je šef.

„Zbog čega?“

„Zato što je ovo pretres.“

Andeš se okrenuo i oprezno prišao Jureku Valteru. Njemu su oči ponovo bile potpuno zatvorene, ali na izboranom licu počele su da mu se pojavljuju graške znoja.

Andeš se nevoljno nagnuo nad njega i opipao mu jedan džep. Košulja od džinsa zategnu se na Jurekovim ramenima i on se oglasi tihim stenjanjem.

U zadnjem džepu farmerki imao je plastični češalj. Andeš drhtavom rukom proveri i ostale njegove džepove.

S vrha nosa kapao mu je znoj. Morao je stalno da trepće kako bi ga odagnao iz očiju.

Jedna Jurekova krupna šaka otvorila se i zatvorila nekoliko puta.

Laš Kepler

U džepovima nije imao ništa drugo.

Andeš je čuo udaljeni zvuk alarma i okrenuo se prema neprobojnom staklu. Bilo je nemoguće videti da li Roland još stoji ispred vrata. Odras svetiljke na plafonu sijao je poput sivog sunca na staklu.

Morao je odmah da izađe odavde.

Ovo je predugo trajalo.

Andeš se uspravio na noge i požurio do vrata. Roland nije bio tamo.

Jurek Valter brzo je disao, kao dete koje ima noćnu moru.

Andeš je zalupao na vrata. Ruke su mu skoro bešumno udarale po debelom metalu. Ponovo je zalupao. Nije se čuo nikakav zvuk. Ništa se nije dešavalo. Kucnuo je po staklu svojom burmom, a onda video senku na zidu koja je postajala sve veća.

Andeš je osetio kako mu uz kičmu i niz ruke prolazi drhtaj. Dok mu je srce jako lupalo i nivo adrenalina u krvi rastao, on se okrenu. Video je kako se Jurek Valter polako uspravlja u sedeći položaj. Lice mu je bilo mlitavo, a bleđunjave oči zurile su pravo ispred sebe. Usta su mu još krvarila, a usne izgledale čudno crveno.

4

Jurek Valter sedeo je na podu i nekoliko puta trepnuo ka Andešu pre nego što se pridigao.

„To je laž“, rekao je Jurek dok mu je krv curila niz bradu. „Kažu da sam čudovište, ali ja sam samo ljudsko biće.“

Nije imao snage da ustane i dahćući se strovalio nazad na pod.

„Ljudsko biće“, ponovio je.

Uvukao je jednu drhtavu ruku u košulju, izvadio parče presavijenog papira i bacio ga prema Andešu.

„Pismo za koje je on pitao“, rekao je. „Prošlih sedam godina tražio sam da vidim advokata. Ne zato što imam ikakvu nadu da ću izaći napolje. Ja sam taj koji sam, ali sam i dalje ljudsko biće.“

Andeš je čučnuo i posegnuo za papirom, ne skrećući pogled s Jureka. Klonuli čovek ponovo je pokušao da ustane, oslanjajući se na ruke, i mada se pomalo njihao, uspeo je da održi ravnotežu.

Andeš je podigao papir s poda i konačno čuo čangrljanje ključa u bravi na vratima. Okrenuo se i zagledao kroz ojačano staklo, osećajući kako mu noge drhte.

„Nije trebalo da mi date ovoliku dozu“, promrmljao je Jurek.

Otvori, otvori, pomislio je Andeš. Čuo je disanje iza svojih leđa.

Vrata su se otvorila i Andeš se isteturio iz ćelije, pravo na betonski zid hodnika. Čuo je teški tresak kada su se vrata zatvorila, a zatim zveket kada se jaka brava zatvorila na okret ključa.

„Oglasio se alarm, i vrata ćelije automatski su se zaključala, pa sam morao da ih odblokiram“, rekao je Roland.

„Ovo je ludilo.“

„Jesi li pronašao još nešto?“, upita Roland.

„Samo nož“, reče Andeš.

„Dakle, ništa ti nije dao?“

„Ne.“

„Bilo bi ti bolje da mi to daš.“

5

Andeš Ren proveo je ostatak dana upoznavajući se s redovnim obavezama – lekarskim obilascima Odeljenja 30, individualnim planovima lečenja i provere pre oslobađanja – ali misli su mu se stalno vraćale na pismo u džepu i ono što mu je Jurek rekao.

U pet i deset Andeš je otišao s odeljenja kriminalističke psihologije i izašao na svež vazduh. Izvan osvetljenog kompleksa bolnice spustila se zimska tama.

Andeš je držao ruke u džepovima jakne dok je žurio niz pločnik prema prostranom parkingu ispred glavnog ulaza u bolnicu.

Kada je došao, parking je bio pun kola, ali sada je bio skoro prazan.

Napregnuo je oči i shvatio da neko stoji pored njegovih kola.

„Hej?“, pozvao je Andeš i krenuo brže.

Čovek se okrenuo i rukom protrljao usta. Roland Brolin.

Andeš je usporio dok se približavao i izvukao ključ iz džepa.

Roland je ispružio levu ruku s otvorenim dlanom okrenutim nagore.

„Daj mi pismo“, rekao je. „Ne znaš u šta se uvaljuješ.“

„Kakvo pismo?“

„Pismo koje ti je Jurek dao“, odgovorio je Roland. „Cedulja, novinska stranica, parče kartona.“

„Našao sam nož koji je trebalo da bude tamo.“

„To je bio mamac“, rekao je Roland. „Ne misliš valjda da je trpeo sav onaj bol ni zbog čega?“

Laš Kepler

Andeš je pogledao šefa, brišući rukom znoj s gornje usne.

„Šta radimo ako pacijent želi da vidi advokata?“, upitao je.

„Ništa“, šapnuo je Roland.

„Je li vam ikada to tražio?“

„Ne znam. Ja to ne bih čuo – uvek nosim čepiće za uši.“ Roland se osmehnuo.

„Ali ne razumem zašto...“

„Tebi je potreban ovaj posao“, prekinuo ga je Roland. „Imao si loše ocene na fakultetu, u dugovima si, nemaš iskustva ni preporuke.“

„Jeste li završili?“

„Treba da mi daš pismo“, odgovorio je Roland stežući vilicu.

„Nemam nikakvo pismo.“

Roland ga je za trenutak gledao u oči.

„Ako ikada pronađeš pismo“, rekao je, „daćeš mi ga ne čitajući ga.“

„Shvatam“, odgovorio je Andeš otključavajući kola.

Izgledalo mu je da šef deluje malo opuštenije kada je on ušao u kola, zatvorio vrata i pokrenuo motor. Kada je Roland kucnuo o prozor, Andeš nije obratio pažnju, i jednostavno je ubacio auto u brzinu i odvezao se. U retrovizoru je video kako Roland stoji i gleda za kolima.

6

Stigavši kući, Andeš je brzo zatvorio ulazna vrata za sobom, zaključao ih i navukao sigurnosni lanac.

Mogao je da čuje umirujući Petrin glas kako dopire iz Agnesine sobe. Andeš se osmehnuo. Ona je već čitala *Ostrvo kormorana* Astrid Lindgren njiho-voj ćerki. Obično su rituali pre spavanja stizali do čitanja priča mnogo kasnije. Mora da je danas ponovo bio dobar dan. Andešov novi posao značio je da Petra može smanjiti broj svojih radnih sati i provoditi više vremena s Agnes.

Oko Agnesinih blatnjavih čizama na ćilimu u hodniku bila je vlažna mrlja. Njena vunena kapa ležala je na podu ispred ormarića. Andeš je ušao i spustio na kuhinjski sto flašu šampanjca koju je kupio usput, a onda stao pored prozora i zagledao se u baštu.

Razmišljao je o pismu Jureka Valtera, ne znajući više šta da radi.

Grane velikog žbuna jorgovana greble su po prozoru. Pogledao je u tamno staklo i video odraz svoje kuhinje. Dok je slušao pucketanje grana, palo mu je na pamet da bi trebalo da ode po baštenske makaze u ostavu.

„Sačekaj samo minut“, čuo je kako Petra kaže. „Prvo ću čitati do kraja.“

Andeš se ušunjao u Agnesinu sobu. Princezina lampa na plafonu bila je uključena. Petra je podigla pogled s knjige i susrela njegov pogled. Njena svetlosmeđa kosa bila je vezana u rep i, kao i obično, Petra je nosila minđuše u obliku srca. Agnes joj je sedela u krilu i stalno ponavljala da je ovo pogrešno i da moraju ponovo početi deo sa psom.

Andeš je čučnuo ispred njih.

„Zdravo, dušo“, rekao je.

Agnes se brzo osvrnula ka njemu, pa skrenula pogled. On ju je potapšao po glavi, zadenuo joj pramen kose iza uha pa ustao.

„Ima hrane u frižideru, ako želiš da je podgreješ“, rekla je Petra. „Samo moram ponovo da pročitam ovo poglavlje pre nego što budem mogla da dođem do tebe.“

„Sve je krenulo pogrešno sa psom“, ponovila je Agnes zureći u pod.

Andeš je otišao u kuhinju, izvadio tanjir sa hranom iz frižidera i spustio ga na kuhinjsku ploču, pored mikrotalasne rerne.

Izvukao je pismo iz zadnjeg džepa farmerki i setio se kako je Jurek ponavljao da je ljudsko biće.

Sitnim, iskošenim rukopisom Jurek Valter napisao je nekoliko bleđih rečenica na tankom papiru. U gornjem desnom uglu napisao je adresu advokatske kancelarije u Tensti. Jurek je da mu obrazlože zašto je osuđen na psihijatrijski tretman u ustanovi s visokim merama obezbeđenja. Želeo bi da zna je li presuda može biti iznova razmotrena.

Andeš nije mogao tačno odrediti zašto se iznenada osetio uznemireno, ali bilo je nečega čudnog u tonu pisma i preciznom izboru reči, sa skoro disleksničnim pravopisnim greškama.

Jurekove reči odzvanjale su mu u glavi dok je ulazio u radnu sobu i uzimao koverat. Prepisao je adrese iz pisma, stavio pismo u koverat i zalepio markicu na njega.

Izašao je iz kuće i krenuo u ledenu tamu, preko travnjaka, prema poštanskom sandučetu pored kružnog toka. Ubacivši pismo u sanduče, stajao je i gledao automobile koji su prolazili Ulicom Sanda pre nego što se vratio kući.

Vetar je na zamrznutoj travi oko kuće napravio talasiće kao na vodi. Zec je iskočio iza ugla kuće i odjurio u zadnje dvorište.

Otvorio je kapiju i pogledao kroz prozor kuhinje. Čitava građevina podsećala je na kuću za lutke. Sve je bilo osvetljeno i izloženo pogledu. Mogao je da gleda pravo u hodnik, sve do plave slike koja je oduvek visila tamo.

Laš Kepler

Vrata njihove spavaće sobe bila su otvorena. Na podu je bio usisivač. Kabl je i dalje bio uključen u utičnicu na zidu.

Andeš je iznenada uočio pokret. Zagrcnuo se od iznenađenja. Neko je bio u njihovoj spavaćoj sobi – stajao je pored njihovog kreveta.

Andeš je hteo da potrči unutra kada je shvatio da taj neko, u stvari, stoji u bašti iza kuće. Jednostavno se video kroz prozor spavaće sobe.

Andeš je potrčao po popločanoj stazi, pored sunčanog sata i iza ugla.

Mora da ga je čovek čuo kako dolazi, jer je već bežao. Andeš ga je čuo kako se probija kroz žbun jorgovana. Potrčao je za njim, sklanjajući grane i pokušavajući da ga bolje vidi, ali bilo je previše mračno za to.

7

Mikael je stajao u tami kada je Peščani čovek dunuo svoju užasnu prašinu u sobu. Naučio je da nema svrhe zadržavati dah: kada Peščani čovek želi da deca spavaju, ona padnu u san.

Znao je sasvim dobro da će uskoro osetiti umor u očima, toliki umor da ih neće moći držati otvorene. Znao je da će morati da legne na dušek i postati deo tame.

Mama je pričala o ćerki Peščanog čoveka, mehaničkoj devojčici Olimpiji. Ona se ušunja deci u sobu kada ona zaspe i navlači im pokrivače preko ramena da se ne bi prehladila.

Mikael se naslonio na zid i osetio nabore u betonu.

Sitni pesak lebdeo je u vazduhu kao magla. Bilo je teško disati.

Zakašljao se i obliznuo usne. Bile su suve i već su mu utrnule.

Njegovi očni kapci postajali su teški.

Sada se cela porodica ljuljala na visećoj ležaljci. Letnje sunce sijalo je kroz listove jorgovana. Zardale šarke su zaškripale.

Mikael se široko osmehivao.

Njihali su se visoko i mama je pokušavala da ih uspori, ali tata je nastavljaio da ih ljulja. Udarili su u sto ispred njih i čaše sa sokom od jagoda su se zatresle.

Ljuljaška je poletela unazad i tata se nasmejao i podigao ruke kao da je na rolerkosteru.

Mikaelova glava se zaklimala i otvorio je oči u mraku, posrnuvši u stranu, i naslonio glavu na hladan zid. Okrenuo se prema dušku, misleći da bi trebalo da legne pre nego što se onesvesti, kada su mu kolena odjednom klecnula.

Košmar

Pao je na pod, prignječivši ruku i osetivši bol u zglobu i ramenu.

S naporom se prevrnuo na stomak i pokušao da puzi, ali nije imao snage za to. Ležao je i dahtao, s obrazom na betonskom podu. Pokušao je da nešto kaže, ali je ostao bez glasa.

Dok je tonuo u nesvest, čuo je korake Peščanog čoveka kako ulazi u sobu, prikradajući se na prašnjavim stopalima pravo uza zidove do plafona. Zaustavio se i posegnuo naniže rukama, pokušavajući da dohvati Mikaela svojim porcelanskim vrhovima prstiju.

Sve je bilo crno.

Kada se Mikael probudio, usta su mu bila suva i bolela ga je glava. Oči su mu bile mutne od spavanja. Bio je toliko umoran da ih je ponovo sklopio, ali delić njegove svesti registrovao je da je sada nešto drugačije.

Adrenalin ga je pogodio kao nalet vrelog vazduha.

Sada je bio potpuno budan.

Seo je u mraku i po akustici prostora mogao da zaključi da je sada u drugačijoj, većoj sobi.

Nije više bio u kapsuli.

Bio je sasvim sam.

Oprezno je otpuzao preko poda i stigao do zida. Mozak mu je užurbano radio. Nije mogao da se seti kada je poslednji put pomislio na bekstvo.

Telo mu je i dalje bilo teško od dugog sna. Uspravio se na drhtave noge i krenuo uza zid do ugla, pa duž drugog zida, i stigao do metalne ploče. Otipao je njene ivice i shvatio da su to vrata, i tada je prešao rukom preko njihove površine i pronašao kvaku.

Ruke su mu se tresle.

Oprezno je pritisnuo kvaku i bio je toliko pripremljen da naiđe na otpor da se skoro spotakao i pao kada su se vrata otvorila.

Zakoračio je u jarko osvetljenu prostoriju i morao da zatvori oči.

Delovalo je kao san.

Samo me pusti da izađem, pomislio je.

U glavi mu je tutnjalo.

Zaškiljio je i video da je u hodniku, pa je krenuo napred na slabašnim nogama. Srce mu je toliko brzo kucalo da je jedva mogao da diše.

Pokušavao je da bude tih, ali je ipak cvileo u sebi od straha.

Peščani čovek uskoro će se vratiti – on nikada ne zaboravlja svoju decu.

Laš Kepler

Mikael nije mogao da otvori oči kako treba, nego je samo krenuo prema nejasnoj svetlosti ispred sebe.

Možda je ovo zamka, pomislio je. Možda je namamljen kao insekt prema jarkoj svetlosti.

Ali nastavio je da hoda, naslanjajući se rukom na zid.

Naleteo je na nekakve velike koture izolacionog materijala, zaneo se postrance i ramenom udario u drugi zid, ali je uspeo da zadrži ravnotežu.

Zastao je i nakašljao se što je tiše mogao.

Sjaj ispred njega dolazio je kroz stakleno okno na vratima.

Zateturao se prema njemu i pritisnuo kvaku, ali vrata su bila zaključana.

Ne, ne, ne...

Cimnuo je kvaku, gurnuo vrata, pokušao ponovo. Želeo je da se skljkla na pod u očajanju. Odjednom je čuo meke korake iza sebe, ali se nije usuđio da se okrene.

8

Rejdar Frost iskapio je vino iz čaše, spustio je na trpezarijski sto i sklopio oči. Jedan od gostiju je aplaudirao. Veronika je stajala u plavoj haljini, okrenuta prema uglu, s rukama na očima, i počela da broji.

Gosti su krenuli u različitim pravcima, i zvuk koraka i smeha razlegao se kroz brojne sobe vile.

Pravilo je bilo da moraju da ostanu u prizemlju, ali Rejdar se polako uspravio na noge, prišao skrivenim vratima i iskrao se u prolaz. Oprezno se popeo uz usko zadnje stepenište, otvorio tajna vrata u zidu i ušao u privatni deo kuće.

Znao je da je opasno kada je sam, ali je svejedno prošao kroz sobe.

U svakoj sledećoj zatvarao je vrata za sobom, sve dok nije stigao do galerije na suprotnoj strani.

Duž jednog zida stajale su kutije s dečjom odećom i igračkama. Jedna je bila otvorena i u njoj se video svetlozeleni svemirski pištolj.

Čuo je Veronikino dozivanje, prigušeno podom i zidovima: „Stotinu! Dolazim, spremni ili ne!“

Kroz prozore je pogledao preko polja i pašnjaka. U daljini je mogao da vidi stazu oivičenu brezama koja je vodila od Rokste, njegovog imanja, do glavnog puta.